

# Prædiken til Nytårsdag

Matt. 6,5-13

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

*Jesus sagde: »Når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig. Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det. Derfor skal I bede således: Vor Fader, du som er i himlene! Helliget blive dit navn, komme dit rige, ske din vilje som i himlen således også på jorden; giv os i dag vort daglige brød, og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere, og led os ikke ind i fristelse, men fri os fra det onde. For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.«*

Matthæusevangeliet 6,5-13

Glædelig 1. januar, godmorgen ... hvis det er med den på - og godt nytår!

Det er skrappe sager at starte året på. Flere er sikkert for trætte til at hykle noget som helst i dag og så får vi sådan nogle tekster om synd og hykleri.

Et naturligt fokus ved årsskiftet er at se på hvad vi bruger vores tid, kræfter, kærlighed og ressourcer på. De sidste mange dage har været fulde af årskavalkader og måske vi også har haft vores egen private gennemgang - om ikke andet, så byder den evigt tilstedeværende mobiltelefons kamerarulle og musikafspiller-app på auto-genererede årskavalkader.

Et andet åbenlyst fokus er selvfølgelig at se frem. Lidt som at stå på en alpetop hænger tilbageblikket og blikket ud i horisonten nøje sammen.

Der kommer måske både til at snige sig nye motiver ind i 2026's kamerarulle og nye sange ind på playlisten, men det ville være både smertefuldt og forkert at forvente at vores liv forandrer sig så meget, at vi nærmest bliver en anden. Vi skulle faktisk meget gerne have os selv godt med ind i 2026.

Den sidste salme vi sang sammen Jakob Knudsens salme "Se nu stiger solen". Jakob Knudsen var et par gange tæt på at vinde Nobelprisen i litteratur og er bredt anerkendt for de psykologiske dybder i sit forfatterskab. Han har bygget bro mellem en noget tung Grundtvigianisme og til det moderne gennembruds litteratur. Han har skrevet en række bøger - og så to

## Udgivet af

Grundtvigsk Forum  
Nr. 867, 126. årgang  
December 2025  
ISSN 0901-2214

salmer i salmebogen. I ”Se nu stiger solen” fører han med hjælp fra naturbillederne også psykologi og teologi sammen, og sætter ord på det mod, det kræver at stå der, på livets kyst og tage imod liv og død, som det kommer til det os. Meget passende når vi nu kaster os ud i et nyt år. Hans eget liv var skandaleramt – og plaget af angst og anfægtelser var han også – og måske derfor taler han så godt på det moderne menneskes vegne, i det han får sat på spidsen lige præcis hvor udfordringen, og dermed også forløsningen for os ligger. Kravet til os – og løsningen for os er at give os hen til, at det er Guds vilje der skal tale, når vi uvægerligt oplever afmagt: ”Blot jeg trygt vil sige: din vilje ske”, som vi også kender det fra bønnen ”ske din vilje” i Fadervor

Forringen og forløsningen er den samme: At erkende at vi simpelthen ikke har magt over alt, og så ellers overlade vores afmagt til Gud. Give os hen – sige jatak til at danse med livet og acceptere at det ikke altid er os, der skal føre, og at det er godt sådan. Dansen er ikke altid smuk, men I Gud finder vi en livspartner og dansepartner, der er *ekstremt* overbærende med vores fejltrin. Faktisk byder han os op på ny hver eneste dag.

Tro er ikke en præstationssag, der handler om styr på noget som helst før vi er klar. Det er ikke os, der præsterer, men Gud. Men vi må give plads til ham, som vi må give plads til kærligheden. Det gælder nu, og i et hver nu hele livet.

Faktisk er tro den eneste dans, der for mange af os først for alvor tager fat, når vi er faldet. For det er ofte der, når vi ligger ned, at vi må opgive vores projekt om at ville styre alting selv og giver plads til Gud.

Fadervor er den bøn Jesus har lært os. Og det han vil er at den ikke bare skal blive til en remse, men altid er en dybt personlig henvendelse til Gud. Har vi ikke andet, har vi vores Fadervor.

Min mor fortalte mig om hvordan hun som barn ofte gik alene i mørket ude på landet fra hendes

bedsteforældres gård og hjem til forældrenes og for sig selv sang den næste salme vi skal synge: Altid frejdig. Vi forbinder salmen med bisættelser og med modstandskampen under 2. verdenskrig. Og den er sandelig også en salme der handler om at finde mod, når vi er konfronteret med mørke. Jeg tror ikke altid det var med lige stor frejdighed, at min mor sang ”med et fadervor i pagt, skal du aldrig gyse” – der, under stjernerne, på den mørke landevej. Konfronteret med mørket må vi lægge vores liv i Guds hænder.

Derhjemme har vi overtaget noget meget flot porcelæn, som har været min oldemors. Altså det stod i det hus min mor som barn gik til og fra i sin barndom. Min oldemor havde Empirestellet fra Bing og Grøndahl med service, suppeterriner med søhestelåg og det hele til 24 personer og lidt til. Der bliver på en eller anden måde ved med at dukke nye kasser op. Det meste har stået pakket ned på diverse loftrum i rigtigt mange år. Således fandt jeg ved udpakningen nogle dameblade fra fyrerne! Altså 1940’erne, hvis nogen skulle være forvirrede. Og jeg må sande, at der er noget om det, når der i det ældgamle skrift Prædikerens Bog i Det Gamle Testamente står: Der er intet nyt under solen! Dameblade dengang som nu handler meget om at mestre kunsten at føre en god husholdning, imponere med spændende mad og om at kunne jonglere mellem at være husmor og lækker dulle. Helst meget lækre end man nogensinde har været før. I de gamle dameblade var der adskillige korsetter og panserlignende slanketrusser – præcis som der også er at finde i handlen nu. Der er sikkert mange af os der har prøvet at have et nytårsforsæt. Nytårsforsætter kan nemt komme til at virke som store, grimme livskvælende slanketrusser, der tjener til formål at camouflere i forhold til hvordan vi egentlig ser ud og ikke rigtigt vil kendes ved os selv. Et hvert udgangspunkt for forandring må hænge sammen med at stå ved os selv og tage vores liv på os. Når Gud er så villig til at elske os henover alle vores fejltrin, kunne vi meget vel også være lidt bedre til det selv. Så bliver vi som regel også lidt mere rundhåndede med tilgivelsen af vores medmennesker og verden bliver et lidt bedre sted. – Som i ”forlad os vor skyld,

som også vi forlader vore skyldnere.”

”Der er intet nyt under solen” er også ord der giver mening, når vi åbner for nyhederne. Krig og klimakatastrofer. Og selvom vi affaldssorterer og giver penge til nødhjælpsorganisationer, står afmagten og ånder os i nakken hele tiden. Hver af Fadervors bønner kunne ligge til grund for en selvstændig foredragsrække, men ud det moderne menneskes udfordrende bøn om at fremtiden ligger bedst i Guds hænder – din vilje ske, ikke min – er bønnen ”fri os fra det onde” snublende nær, når vi konfronteres med verdens nød og ufred og når vi bliver udfordrede på at kunne se verdens største ledere som gode forbilleder. Afmagt.

Det onde ser vi i skikkelse af volden i verden og i menneskers lidelse. Men det er vel egentlig ikke den store kunst at tage afstand fra terrorister og drab? Bortset fra at det kan være svært at forklare for et barn hvem der er de onde og hvem der er de gode. Af den simple grund, at verdensbilledet har rykket sig, så der faktisk er noget nyt under solen. Men det gør det ikke mindre udfordrende.

Det ’onde’ vi har størst chance for at ændre på, er formentlig det i os selv, der ikke altid gør det gode. Og med formuleringen ’ikke altid gør’, er vi tæt på noget centralt, for hvis der skulle være noget så kedeligt som en dansk nationalsynd, så kunne det være undladelsessynden. Vi er et forholdsvis fredeligt folkefærd. Vi kan efterlade børn udendørs i barnevogne uden de bliver stjålet og de fleste dør her af naturlige årsager og ikke fordi vi bliver slået ihjel.

Men undladelsessynder. Der hvor vi kunne have gjort noget godt, men ikke gjorde det. Den mest berømte lignelse om næstekærlighed, den der er kendt som ’Den barmhjertige samaritaner’ handler om at alle samfundets bedsteborgere – inklusive præsten – går lige forbi den gennempryglede mand, der ligger i grøften. I det stykke er der heller ikke noget nyt under solen.

Det vi gerne ville gøre for at være gode mennesker og være stolte af os selv, er nu også principielt uendeligt, og når det er sådan: At lige meget hvor meget godt vi gjorde, ville der stadig være nogle, der trængte til vores hjælp og nærvær – så ligger det nærmest lige for at resignere. Måske endda blæse lidt på det hele.

Det man kunne kalde undladelsessynder og følelsen af ikke at slå til, ikke at være god nok, er sider af samme sag. Det hører til vores skyggesider og er så helt utroligt udbredt, at det måske rummer en god del af forklaringen på, hvorfor vi kunne ønske os at kunne skrælle det gamle år af os som en ham, der afstødes og fremstå funkende nye og uplekkede i 2026.

Men det er ikke opgaven.

– Om lidt vælter en ny januarslankebølge ind over os og mange af os lover at vi fra nu af kun skal spise sundt, holde op med at ryge eller have en mere klimavenlig husholdning. Her kan vi endelig tale om hykler! En hyklerisk helse tsunami! Fitnesscentrenes statistikker siger at det kun er halvdelen af de, som har et fitness-abonnement, som bruger det – andet end i januar. Resten af året er der hundredetusindvis af danskere som gerne betaler ca. 5.000 om året for et medlemskort til et motionscenter, som vi aldrig sætter vores fod i.

Søren Kierkegaard gik mig bekendt ikke i fitnesscenter, men gik og gik rundt i København. Han talte om at tage sit liv på sig og vælge sig selv. Med moderne øjne kunne vi let misforstå det sidste sådan, at vi skulle vælge os selv frem for andre eller på andres bekostning, men det han mente med det, var nødvendigheden af at tage vores liv på os. Kunne se os selv i spejlet og også tage alle vores mindre prangende sider på os. For kun i selverkendelsen er sand udvikling mulig.

Hvis vi ikke tager det på os, er der slet ikke jordforbindelse til at komme til at foretage og fastholde nogen ændringer i livet. Vi kan ikke stille os uden

for os selv og forkaste os selv. ”Hende den julebuttede i spejlet vil jeg ikke kendes ved” ”Ham med overtrækket – det var en sjusket fyr fra sidste år – ham kender jeg ikke”. Vi har vores historie med os og er nu engang de nærmeste til at tage den på os. Så lad os prøve at elske det bedste ved os selv. Og endnu vigtigere: Vi må favne og nære omsorg for vores skyggesider for at blive hele mennesker.

Lad os putte T ind nytårsforsætterne, så de kommer til at handle om de ting vi holder mest af at gøre – og så fortsætte med dem. Det er realistisk! Lade det gode i livet vokse, fortsætte med at nyde og elske de ting, der er med til at gøre os til dem vi er. Jeg vil fortsætte med at sove længe, når det kan lade sig gøre, bruge mere tid på god mad og mennesker jeg holder af i al enkelhed. Tro på at Gud har sagt vi er skabt i hans billede og han elsker os som vi er – det er sådan vi skal elske os selv og hinanden – og det er i det kærlighedsoverskud de virkelige ændringer kan ske. Og når vi kommer til de steder i livet hvor vi oplever afmagt. Da er vi også elskede som vi er – og overladt til at tro på at Gud hører det Fadervor som Jesus har lært os er vejen til Gud.

Amen

**Louise Britze**, sognepræst i Simeon-Sankt Johannes Sogn.

## Salmevalg fra DDS

712. Vær velkommen, Herrens år

719. Lad tidens hjul omdrive

754. Se, nu stiger solen af havets skød

784. Altid frejdig, når du går

121. Dejlig er jorden

## Redaktion

Jonas Jochumsen  
Herning og Gjellerup Valgmenigheder  
Mail: praest@h-g-valgmenighed.dk  
Tlf.: 9712 0652

Benedicte Rostgaard Spies  
Mail: benedictespies@gmail.com  
Tlf.: 6126 1494

Søndagslæsning  
Tilstræbes at udkomme hver uge på  
[www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning](http://www.grundtvigskforum.dk/søndagslæsning)  
– her kan du også  
tilmelde dig det  
elektroniske nyhedsbrev  
om Søndagslæsning

**Grundtvigsk Forum**  
Vartov — Farvergade 27  
1463 København K  
[hej@grundtvigskforum.dk](mailto:hej@grundtvigskforum.dk)